

Српска православна црква и верници данас славе Крстовдан, велики празник у знак сећања на дан када је пронађен и ископан Часни крст на Голготи и дан када је враћен из Персије у Јерусалим. Овај празник још се зове и Воздвижење Часног крста.

За људе рођене на овај дан верује се да на својим нејаким плећима носе сенку Часног крста и да су зато пред Богом посебно одговорни за своје поступке.

Слави се двапут у току године, 18. јануара и 27. септембра.

Раније су се људи строго држали поста на овај дан. У неким селима одржавају се вашари. Највећи вашар у Горњој Пчињи приређује се у Радовници, испод цркве поред реке Пчиње, где је подигнуто неколико сеника који се користе за вашар. Људи рано долазе и продају и купују стоку све до поднева, а од поднева долазе они који желе да виде вашар, да буду виђени и да се провеселе.

Стари је обичај да се на овај дан стока премазује катраном у знаку крста да би се заштитила од болести. У народу се верује да се на Крстовдан змије повуку на починак и да их од тада више нема. На Крстовдан је добро да послодавци исплате своје раднике. Овај обичај настао је у стара времена јер су се на данашњи дан исплаћивали радници који су чували поља од Ђурђевдана (6. маја) до Крстовдана (27. септембра) и који терају птице и наплаћују глобе од оних чија стока прави штете на туђим њивама. Исплаћује се онолико колико је договорено о Ђурђевдану.

Док за многе друге празнике који су обележени црвеним словом важи да не треба спремати кућу, усисавати и радити друге сличне послове, на Крстовдан је обрнуто. На данашњи дан је добро уредити кућу и тако је, условно речено, припремити за зиму. Такође, постоје и обичаји да се на овај дан бере и посвећује босиљак.

У нашем народу се верује да на Крстовдан - 11. по старом, односно 27. септембра по новом календару, треба ископати рупе за сађење воћака, како би им се гране што више разгранале.

У околини Лесковца на овај дан јуди су у цркви освештавали босиљак, грожђе, жито и јабуке. Тај освештани босиљак држали су са иконом и он је касније служио за разна исцељења.

У многим крајевима се тог дана предсказује и време.

- Ако је на Крстовдан облачно, зима ће бити богата снегом, а ако је суво, наредна година ће бити сушна. - Ако до Крстовдана не оду ласте, неће бити јаке зиме. - Тиха киша о Крстовдану предсказује благу зиму. - Грмљавина о Крстовдану предсказује плодну годину. - После топлог и сувог септембра предстоји хладан и кишовит октобар.

Крстовдан у Жичи!!! pic.twitter.com/LAVccaX0QQ

— Ђорђе Вукадиновић (@djordjenspm) [September 27, 2020](https://twitter.com/djordjenspm/status/1299999999999999999)

- Септембарска киша - злато њивама, отров виноградима. - Што "не скува" август, "скуваће" септембар.

- Какав септембар, такав и март. - Ако је Крстовдан облачан, зима ће бити снеговита. Ако је ведар, биће сувомразице. Обичај је да се на Крстовдан бере и посвећује босиљак. Слави се као крсна слава.

(Агенције)